

“Decollement”: Bir hastanın itirafları

Hilmi Yavuz

14 Nisan 1936'da İstanbul'da doğdu. Kabataş Erkek Lisesi'ni bitirdi. İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ndeki eğitimini yarıda bıraktı. İngiltere'ye gitti. BBC'nin Türkçe bölümünde çalıştı. Londra Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünü bitirdi. Türkiye'ye döndükten sonra çeşitli yayınevleri ve ansiklopedilerde görev aldı. Cumhuriyet, Milliyet, Yeni Ortam gazeteleri ve çeşitli dergilerde "Ali Hikmet" imzasıyla inceleme, eleştiri ve denemeler yazdı. Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Boğaziçi Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. İlk şiirleri Kabataş Erkek Lisesi'nde edebiyat öğretmeni Behçet Necatigil yönetiminde çıkan Dönüm dergisinde yayımlandı. Bu dönemde daha çok İkinci Yeni akımının etkisinde imgeci şiirler yazdı. Sonraki yıllarda gelenekçilikle çağdaş bir bakışı kaynaştıran, biçim ve özün dengelendiği bir düzey sergiledi. İslam mistisizmi, özellikle de tasavvufun yararlanarak kendine özgü bir sözcük dağarcığı geliştirdi. Halen Zaman gazetesinde kültür yazılarına ve Bilkent Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaya devam etmektedir.

Hastalıklar haram eder hayatı / Yaşarken ölüm diye yazmıştı Behçet Necatigil bir şiirinde. Yaşamını, hastalıklarla (ve elbette evlerle!) savaşıyor geçirmiş bir şairin dizeleri! Öyleydi: Daha çocukluğundan bu yana geçirdiği hastalıklar, boynundaki sıraca yarasıyla (“Sağ memesinde yara / Korkunç / Kumaş örtüyor / Benimki meydanda /

Gözüküyor”) başlamıştı ve öylece sürdü. Sağlıklı olduğu dönemlerdeyse yakınlarının hastalıklarıyla uğraştı Necatigil. 63 yaşında, hepimizi derin ve onulmaz “acıların anıları geriye ittiği” bir yitikle başa bırakarak, çekti gitti bu “dünya”dan. Bize de, bu “dünya”da, ellerimizi “yalnızlık sularında yuğ[mak]” kaldı...” Şimdi, “zaman denen tren[in]” geçişiyle acılar geriye itilince de, anılar öne çıkıyor elbet.

Onu hastalıklar üzerine yazdıkları (ve elbette, yaşadıklarıyla!) anımsıyor olmam boşuna değil! Yıllardır, sol gözümdeki bir retina “decollement”ının, birbiri ardınca gelen sıkıntılarıyla, “yaşarken ölüm”ün ne demeye geldiğini daha derinden kavriyor gibiyim. Bazen sıradan ve yalın iki sözcük bile, yaşamın anlamını kavratmakta yol gösterici olabiliyor; “yaşarken ölüm!” gibi...

Bundan yirmi yıl önce,
“bir darbe-i ma’kûs ile” sol
gözümde çakmalar başladı.
Bir süre aldırış etmedim.
Çakmalar sıklaştı, göz içinde
şimşekler oluşmaya başladı.
Bir göz hekimine gittim ve
bu, talihsizliklerin başlangıcı
oldu. Hekim, retinada bir
yırtılma olduğunu ve lazerle
dikilebileceğini söyledi.
Lazer seanslarından bir
süre sonra çakmalar kesildi
ama sonra yeniden başladı.
Yeniden lazer, yeniden
çakma, yeniden lazer!

“Decollement”, “ayrılma” demek. Osmanlıcası, “infisal!” Göz hekimlerinin, hastalara hastalıklarını anlatmak için kullandıkları bir metaforla söylersem, “duvar kâğıdı sendromu!” Gözün ağ tabakasının, (retina) bir duvar kâğıdının duvardan ayrılması gibi ayrılıyor olması! Bu ayrılmaya erken müdahale edilmezse, körlük kaçınılmaz oluyor. Gecikme ise, ağır görme yitimi demek.

Bundan yirmi yıl önce, “bir darbe-i ma’kûs ile” sol gözümde çakmalar (Oruç Aruoba’nın kulakları çınlasın: “Çengelköy Çakarı” gibi çakıyordu!) başladı. Önce, pek ciddiye aldığım söylenemez. O sırada, hem özel yaşamımda ciddi sorunlar yaşamaktaydım, hem de bazı kamusal görevler dolayısıyla yoğun bir uğraş içindeydim. Bir süre aldırış etmedim. Çakmalar sıklaştı, göz içinde şimşekler oluşmaya başladı. Bir göz hekimine gittim ve bu, (bunu söylemek zorundayım) talihsizliklerin başlangıcı oldu. Hekim, retinada bir yırtılma olduğunu ve lazerle dikilebileceğini söyledi. Lazer seanslarından bir süre sonra çakmalar kesildi ama sonra yeniden başladı. Yeniden lazer, yeniden çakma, yeniden lazer! Sonunda, ameliyata karar verildi. Almanya’ya gittim ve Duisburg’da, Evangelisches Krankenanstalten’de, Dr. Michael Klein, sol gözümü ameliyat ederek retinayı yapıştırdı. Ama işte çok geç kalmış, retina ağır bir harabiyete uğramıştı. Bunda hemen ameliyata gidilmemesinin ve işin lazerle değiştirilmesinin de büyük payı vardı. Ameliyattan önceki muayenesinde, “your eye is a time-bomb (Gözünüz bir saatli bomba)

Hilmi Yavuz’un Kabataş Erkek Lisesi’nden edebiyat öğretmeni Behçet Necatigil

demmişti Dr. Klein. Bununla, körlüğün sınırında duruyordum ima ediyordu elbette. Dr. Klein, sol gözü büyük bir görme yitimiyle, körlükten kurtardı. Buna da şükretmek gerekiyordu. Ama sol gözümle okuyamıyordum artık. “Geçmiş Yaz Defterleri”nde de yazdığım gibi, okuryazarlığım sağ gözümün lütfuna kalmıştı...

Bundan dokuz yıl önceydi, Ankara’daydım. Sol gözümde kararmalar olmaya başladı. Bu kez akıllanmışım ve derhal bir uzman hekim arayışına giriştim. Kiminle konuşsam bana bir tek ad veriyordu: Prof. Dr. Murat Karaçorlu. Ona gittim ve retinada yeniden bir “decollement” başlangıcı olduğunu söyledi. Ama ayrılmanın devam etmiyor olması ihtimali vardı ve sevgili Murat Bey, yaz ayları boyunca beklememizin iyi olacağını, eğer görmede herhangi bir azalma fark edersem derhal kendisini aramamı tembihledi.

O yaz, herhangi bir sorun çıkmadan geçti. 2002 Eylülü sonunda, görmede azalma başlayınca, Prof. Murat Karaçorlu

kararını verdi: Ameliyat olacaktım! Prof. Karaçorlu ve Dr. Hakan Özdemir, 12 Ekim 2002 günü, Alman Hastanesi’nde sol gözümde yırtılan retinayı silikonla yapıştırarak onardılar. Üç gün boyunca başımı bir ütü tahtasına dayayacak ve öylece başı eğik duracaktım ve yine Necatigil’i anımsadım: “Yaşamak azaptır, çok zaman!” (Doğallıkla, retinaya yapılan her müdahale görme duyusunda biraz daha yitmeye neden olmaktadır. Ameliyattan sonra sevgili Murat Bey, uyardı beni: Bir süre sonra, silikonu almak gerekiyordu ve bu, bir ameliyat daha demektir...) Bu ameliyatı da yaptı Prof. Karaçorlu. Ona ve doçenti Hakan Bey’e elbette minnet ve şükran borçluydum. Bu arada, retinadan silikonu alırken mercek de değiştirildi. Sol gözümle okuyamasam da dünyayı, “dünya gözüyle” yeniden görmeyi umut ediyordum, öyle de oldu!

Söze Necatigil’le başlamıştım, onunla bitireyim: “Bitkilerin, böceklerin, sulann ezgisine / Kanan kalbim artık o kalb değildir / İki lambam vardı ya, bir ölü gözü yeter / Lambalardan birini bir aşka yaktım idi.”